

Werken aan Participatie

*Een inspiratiedocument
over interventies participatie*

*Deze handreiking is ontwikkeld door Valente in opdracht van de werkgroep Participatie Valente:
Lister; Marieke Brands
De Binnenvest; Daan Heineke
Jados; Lisanne Blom
Fier; Annemarie van Rijn
NEOS; Suzan Schrederhof
Cordaan; Gabe de Vries
Pameijer; Steven Mersch
RIBW; Annemarie Nijeboer*

Inhoud:

Inleiding	3
Infographic resultaten uitvraag leden Valente	5
Springplank 030: Work First!	7
Jados: ondersteuning bij autisme	10
Participatiepad Pameijer Werkt: iedereen een (betaalde) baan	12
Singelzicht: Werkboek Activering & Dagbesteding	15
Leger des Heils: Programma “Doe je mee”	19
Fier: Van geweld naar een geweldige toekomst	23
Impuls Academie: Krachtwerk	28
IPS bij Lister: Het allerliefste wil ik gewoon werken. Dat kan!	31
LEVANTO groep: Level-UP	34
De Nieuwe Toekomst: succesvolle interventie voor vrouwen met huiselijkgeweld-ervaringen	38
Sterk Huis: Sterker voor de toekomst	41
RINO Groep: Steunend Relationeel Handelen werkt!	47

Inleiding

Participatie gaat over meedoen in de samenleving. Iedereen moet kunnen meedoen: jongeren en ouderen, mensen met fysieke of psychische problematiek, of je nu in een huis of opvang woont. Dit Inspiratiedocument gaat over het ondersteunen van mensen in het (weer) verkrijgen van een zinvolle daginvulling in de vorm van werk. Voor mensen die om de een of andere reden in een kwetsbare situatie terecht zijn gekomen door bijvoorbeeld dakloosheid, psychische belemmeringen, verslaving of huiselijk geweld. Te vaak wordt verondersteld dat deze mensen niet toe zijn aan het zoeken, vinden en behouden van werk.

Gelukkig komt er steeds meer kennis en ervaring dat werk cruciaal is voor het herstel en het voorkomen van maatschappelijke uitval. Het helpt mensen om weer ritme in hun leven te krijgen, zich zinvol te voelen en hun zelfvertrouwen te vergroten, wat kan bijdragen aan het voorkomen van terugval in dakloosheid. Het is daarom belangrijk dat er zo vroeg mogelijk in het traject aandacht is voor het vinden van een passende daginvulling.

In 2022 is de Werkgroep Participatie van Valente gestart met het handen en voeten geven van het speerpunt Participatie. Eén van de opbrengsten van de activiteiten van de Werkgroep is dit Inspiratiedocument.

Het is opgesteld met en voor de organisaties die dagelijks in touw zijn met het ondersteunen van kwetsbare mensen. Het is het resultaat van kennisdelen. Er zijn immers zoveel mooie initiatieven in de praktijk zonder dat het breed bekend is.

Dit document is een eerste inventarisatie van deze mooie initiatieven in de brede sector 'maatschappelijke zorg'. Ze kunnen een inspiratie zijn voor andere organisaties die (meer) werk willen maken van maatschappelijke participatie en werk voor hun cliënten. Hoe mooi is het om van elkaar te leren door bij elkaar in de keukens te kijken!

Ongetwijfeld zijn er meer goede interventies. Deze kunnen we jaarlijks toevoegen aan vervolgvorsies van het Inspiratiedocument. Het is dus een 'levend document'. Heb ook ervaring met een goede interventie: laat het ons weten! Of sluit je aan bij Werkgroep Participatie van Valente.

Werk biedt veel: herstel, zin, van betekenis zijn, inkomen, onafhankelijkheid, plezier en verbinding met anderen. De kern is dat we veel meer cliënten kunnen begeleiden naar dit werk!

Namens de Werkgroep Participatie
Daan Heineke
Strategisch beleidsadviseur De Binnenvest

Wil je een interventie toe laten
voegen of aansluiten bij de
werkgroep participatie?
Mail dan naar
marthe.riemeijer@valente.nl

Kijk voor meer inspiratie ook bij:

- [Valente](#)
- [Sterk in Werk](#)
- [Movisie](#)
- [Mind](#)
- [Trimbos](#)

DE RESULTATEN VAN EEN UITVRAAG ONDER DE LEDEN
VAN VALENTE* OVER HET REALISEREN VAN BETAALD
WERK EN/OF OPLEIDING DOOR CLIËNTEN

'WERKEN OF OPLEIDING IS NOODZAKELIJK VOOR HERSTEL'

*Deze resultaten zijn afkomstig van 47 van de 72 leden (65%)

VISIE EN BELEID

'Werken of opleiding is noodzakelijk voor herstel'

'We mogen ervan uitgaan dat cliënten bijdragen aan de samenleving,
aan anderen, aan het milieu, aan de economie'

'Als we willen dat cliënten volop participeren, dan gaan ze naar hun werk,
ongeacht beperking, achtergrond, plek of inkomen uit uitkering dan wel indicatie'

51% heeft een visie vastgelegd in beleid

- bij 92% zijn de medewerkers daarvan op de hoogte

49% heeft geen visie vastgelegd in beleid

- 36% daarvan heeft wel voornemens om dit te ontwikkelen

HULP EN ONDERSTEUNING

De inhoud van de hulp en ondersteuning vanuit de leden is zeer divers

49% heeft medewerkers in dienst die speciaal zijn opgeleid om cliënten te begeleiden
naar betaald werk en/of scholing, zoals jobcoaches

'Onze jobcoaches zetten alles op alles om cliënten te helpen naar werk
en dit ook te behouden'

'We werken hard aan het uitwerken van de visie en methodische benadering'

'We bieden oud-clieënten de kans een opleiding te volgen tot begeleider
met ervaringsdeskundigheid'

AAN HET WERK EN/OF NAAR DE OPLEIDING

4% geen cliënten
70% weinig cliënten
26% veel/vrijwel alle cliënten

TOP 5 VAN BELEMMERENDE FACTOREN

1. Problematiek cliënten is te ernstig
2. Motivatie cliënten is te laag
3. Te weinig begeleiding op de werkvloer
4. Cliënten gaan er financieel niet op vooruit
5. Te weinig middelen om langer durende ondersteuning te bieden

TOP 5 VAN BEVORDENDE FACTOREN

1. Brede samenwerking, gezamenlijke ambitie
2. Breed netwerk, werk- en oefenplekken
3. Langdurige ondersteuning
4. Motivatie
5. Begrip op de werkvloer

Er is de wens om meer samen te werken met gemeenten (75%), opleidingsorganisaties (70%), werkgeversorganisaties (55%), UWV (55%) en andere zorgorganisaties (34%)

SAMENWERKING

METHODIEKEN

60% maakt gebruik van methodieken, zoals IPS, Krachtwerk en de Nieuwe toekomst

Naast gangbare methodieken zijn er ook veel organisaties die een eigen werkwijze hebben ontwikkelt

TROTS

60% kan een best practice t.a.v. realiseren betaald werk en/of reguliere opleiding benoemen waar de organisatie trots op is

- 86% daarvan wil de best practice delen om andere Valente leden te inspireren

Springplank 030: Work First!

David de Goede - manager Springplank 030

Springplank 030 is in maart 2019 gestart en is een samenwerking tussen maatschappelijke opvangorganisatie de Tussenvoorziening en WIJ 3.0, een organisatie gespecialiseerd in toeleiding naar werk. Het idee komt van Stichting Springplank. Zij bieden Springplank trajecten in Eindhoven, Breda, Tilburg en Den Bosch.

Doelgroep

Met Springplank 030 helpen we mensen zonder werk en woning zo snel mogelijk aan betaald werk en woonruimte. Deze vorm van begeleid wonen is voor mensen in de regio Utrecht die graag aan het werk willen en dit ook kunnen volhouden. Vaak worstelen ze met een combinatie van problemen in hun levenssituatie zoals scheiding, schulden, werkloosheid en soms psychiatrische problemen of verslaving.

We geloven dat werk de katalysator is voor ieder mens. Het geeft ritme en structuur, vergroot de zelfredzaamheid én vergroot het sociale netwerk.

Wat houdt het in?

Een Springplank traject duurt gemiddeld 18 maanden en kent verschillende fases. Voor de cliënt wordt direct een eigen woning aangevraagd, om de wachttijd te overbruggen en niet in de maatschappelijke opvang te hoeven blijven verblijft de cliënt in een kamer in een woning met meerder deelnemers Springplank. Om te wennen aan het werkritme gaan cliënten direct aan het werk of starten op een werkoriëntatie plek.

“Ik wil zien hoe iemands vaardigheden en motivatie zijn. Hoe gaat iemand om met collega’s? Wat gebeurt er als iemand feedback krijgt? En komt iemand afspraken na? Zo worden de mogelijkheden van de deelnemer bekeken”

- begeleider Springplank

De cliënten gaan voor minimaal 24 uur per week aan de slag. Het doel van het Springplanktraject is een duurzame arbeidsrelatie en een duurzame woning.

Wat is nodig om het op te zetten?

Voor Springplank is een netwerk van sociale werkgevers nodig waar cliënten aan de slag kunnen – betaald, in een leerwerktraject of op een ervaringsplek. Daarnaast bestaat het team uit gedreven begeleiders die net dat stapje verder willen gaan en zowel in de cliënt investeren als in het contact met de werkgever. Zo wordt ook de werkgever ondersteund. Ook hebben zij kennis van regelgeving rond wonen én werk. Met de gemeente zijn afspraken gemaakt over de financiering van trajecten en vrijstelling van sollicitatieplicht voor deelnemers.

Motivatie deelnemers

Mensen gaan aan de slag bij Springplank 030 omdat zij gemotiveerd zijn om te gaan werken en weer te gaan wonen. Naast inkomen levert het (zelf)waardering op. Ze krijgen ook direct hulp bij eventuele schulden, een goede buur te zijn en een sociaal netwerk. Uit gesprekken met deelnemers horen we het volgende terug:

“Na twee weken kon ik aan de slag bij Landhuis in de Stad, een restaurant in Utrecht. “Ik heb daar één proefdag gedraaid, daarna kreeg ik een jaarcontract. Het is leuk om weer aan het werk te zijn! Maar het belangrijkste is dat mijn input wordt gewaardeerd.”

“Ik wilde weg uit de opvang. Nu kan ik weer bouwen aan mijn toekomst (...) Ik denk dat ik nog steeds veel te leren heb, al heb ik wel geleerd van mijn fouten”.

Behaalde resultaten

We bieden momenteel 36 Springplank trajecten per jaar. 75% van de deelnemers heeft inmiddels een loondienstverband. Sinds de start in maart 2019 zijn 16 deelnemers uitgestroomd met duurzaam werk en een eigen woning: dat is 40% van de totale uitstroom tot nu toe.

Daarnaast zijn 12 deelnemers klaar om uit te stromen, maar zij wachten nog op het beschikbaar komen van woonruimte. Door toegenomen wachttijd voor een woning neemt ook de gemiddelde duur van een traject helaas toe.

Wanneer slaagden trajecten niet? Bij een aantal deelnemers lukte het toewerken of vasthouden van betaald werk (nog) niet omdat andere problematiek – meestal verslaving - op de voorgrond lag. De begeleiding van deze mensen is elders binnen de Tussenvoorziening of extern voortgezet – zonder de nadruk op werk. Een ander deel bleek toch ongemotiveerd om te werken of accepteerden de begeleiding niet waardoor de trajecten stopten. We zoeken wel altijd met de verwijzer naar een passende plek. Soms is dat terug naar de maatschappelijke opvang.

Voor de mensen waarbij het traject slaagde heeft Springplank 030 veel opgeleverd. Een van de uitgestroomde deelnemers zegt het volgende hierover:

“Bij Springplank ben ik een lasopleiding gestart. De opleiding heeft me goed voorbereid op het werkritme. Meer dan 2 dagen werken? Daar schoot ik toen af en toe flink van in de stress. Maar nu werk ik fulltime, dat heeft dus echt gewerkt! Springplank heeft me geholpen met alles waar ik zelf niet zo goed in ben: regelen van toeslagen, uitkering, administratie... Normale dingen die voor mij na 10 jaar niet actief deelnemen aan de maatschappij best lastig waren. Ik heb nu geen begeleiding meer, maar er is nog wel contact en ze helpen me af en toe nog steeds. Mijn woning is ‘omgeklapt’ en staat nu op mijn eigen naam. Als je het zo bekijkt, heeft Springplank soort van mijn leven gered.”

Inmiddels heeft Springplank 030 de waarde in de regio Utrecht ruimschoots bewezen. Het is dan ook een vast onderdeel in de begeleidingsmogelijkheden van de Tussenvoorziening en Wij 3.0 geworden.

Waar vind ik meer informatie?

Meer weten over Springplank 030? Kijk op de [website van de Tussenvoorziening](#) of op de [website van WIJ3.0](#). Of volg Springplank 030 op [LinkedIn](#)!

Aanmelden of vragen? Mail naar: springplank@tussenvoorziening.nl

Jados: Ondersteuning bij autisme

Lisanne Blom - Teamleider Werk Jados regio West en Noord

In de begeleiding richten we ons op heel de persoon met zijn of haar levensgeschiedenis. Wij nemen als vertrekpunt de opvatting dat elk menselijk gedrag logisch tot stand komt. Gedrag heeft diepe wortels in iemands eigen verhaal, ontwikkeling en daaruit volgende opvattingen. Aan de hand van iemands verhaal en levensloop kunnen we dus gedrag in het heden beter begrijpen. Omgekeerd kunnen we aan de hand van gedrag maar weinig zeggen, omdat we de aanleiding, functie en alternatieven niet kennen.

Doelgroep

Jados biedt gespecialiseerde ondersteuning voor mensen met autisme bij het vinden en behouden van werk.

Wat houdt het in?

Voor onze kijk op autisme hebben we ons gebaseerd op het gedachtegoed van Martine Delfos. Haar theorie beschouwt autisme als een atypische ontwikkeling. De ontwikkelfocus ligt daarbij eerst op het cognitieve en later op het sociaal-emotionele, terwijl 'normaal gesproken' de ontwikkeling andersom verloopt.

Hiermee is autisme in zichzelf nog geen 'stoornis' of 'defect'. De mismatch die doorgaans ontstaat tussen het kind met autisme en de omgeving leveren evengoed een breed scala aan problemen op, zoals trauma, angst, somberheid en erg vaak schade aan het zelfbeeld. Bij Jados kijken we echt naar de mens en het waarom achter gedrag, zodat de persoon hier zelf ook inzicht in krijgt.

Wat is nodig om het op te zetten?

Werkbegeleiding bieden wij aan op maat en duur/intensiteit is afhankelijk van de vraag en de financiering. Vaak wordt de begeleiding vergoed door het UWV/de Gemeente of een werkgever. Zijn dit geen opties, dan kun je de begeleiding ook zelf betalen en maken we een plan op maat.

Te verwachten resultaten

Voor de zorg hebben we de cliënt écht nodig, omdat we zonder diens ideeën, ervaringen en opvattingen alleen met het zichtbare gedrag blijven zitten. Hulpverlening kan aan de hand daarvan alleen maar reactief handelen en dat willen we juist niet: We willen het gedrag met de cliënt begrijpelijk maken en voorspelbaar. Dit kan eigenlijk alleen maar door in grote lijnen van het gedrag af te blijven en te richten op de diepere lagen achter het gedrag. Dan ontstaat er weer beweging in iemands ontwikkeling, waardoor iemand niet alleen verandert, maar ook nog eens meer kan in diverse andere situaties. We verwachten door deze aanpak een duurzaam passende baan of andere vorm van maatschappelijke deelname passend bij de persoon en de vaardigheden om deze in de toekomst zelf te kunnen en blijven volhouden zonder of met de benodigde ondersteuning.

Waar vind ik meer informatie?

[Jados - Begeleiding bij autisme in de levensfasen studie en werk](#)

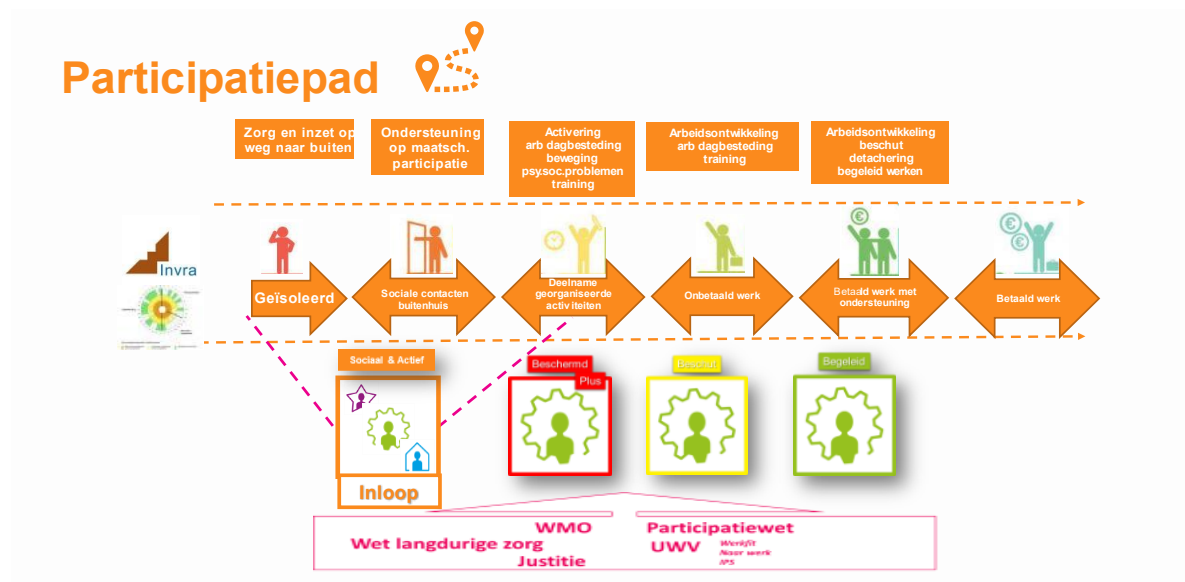
Participatiepad Pameijer Werkt: iedereen een (betaalde) baan

Steven Mersch - Productontwikkelaar Pameijer

Met Pameijer Werkt bieden we ondersteuningsvormen richting werk (voorheen dagbesteding) en re-integratie, die aansluiten bij de WMO, Participatiewet, Jeugdwet, Justitie en WLZ.

Doelgroep:

De doelgroep bestaat uit cliënten met GZ/GGZ/LVB problematiek.

pameijer

Wat houdt het in?

Pameijer Werkt ondersteunt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en/of lage loonwaarde naar een (liefst betaalde) baan. Onder werken verstaan we alle activiteiten die maatschappelijk en/of economisch nuttig zijn voor degene die ze verricht, voor zijn of haar omgeving en/of voor de

samenleving als geheel. Het maakt dus niet uit of de activiteiten betaald, onbetaald of vrijwillig zijn. We vinden dat iedereen heeft bij te dragen aan de samenleving dat doen we door het inzetten van je eigen talent. Wij ondersteunen werkgevers bij het in dienst nemen van nieuwe werknemer en maken gebruik van vrijwilligers en ervaringsdeskundigen. Pameijer Werkt staat voor inclusie en diversiteit in de werk omgeving, want het leereffect in een normale werkomgeving is veel groter. Als mensen werken, neemt hun zelfvertrouwen toe. Wij doen als “zorg” professional een stapje terug en komen meer in een regisseursrol.

Werken is het doel, het bedrijf/instelling is het middel.

We werken met het participatiepad dit is afgeleid van de participatieladder. We hanteren de indeling waarden vrij en slaan de ladder daarom plat.

Op het pad onderscheiden we vijf vormen van dienstverlening en ieder segment staat voor de intensiteit en nabijheid van de ondersteuning. Hoe verder op het pad hoe zelfstandiger de client participeert met de leerwerkcoach meer op afstand.

- Sociaal & Actief((jong)volwassenen)/ Sociaal & Vitaal(senioren)
- Beschermd Plus(EMB=>ernstig meervoudig beperkt)
- Beschermd
- Beschut
- Begeleid

Onze uitgangspunten bij de dienstverlening van Pameijer Werkt zijn:

- Eigen regie
- Talentontwikkeling
- Tijdelijkheid
- In en met de samenleving

Wat is nodig om het op te zetten?

Werk(dagbesteding) vindt niet langer plaats in traditionele dure eigen programma's en locaties, maar bij 'gewone' bedrijven en organisaties. Het bedrijf/instelling is verantwoordelijk voor het werkgeverschap, Pameijer Werkt is verantwoordelijk voor de ondersteuning en de daarbij behorende

resultaat verplichting. Willen we bijdragen aan het voor iedereen toegankelijk maken van de arbeidsmarkt, dan moeten we de definitie van regulier werk oprekken en maatschappelijk zinvolle werkplekken creëren. We doen dit door de arbeidsmarkt te attenderen op het beschikbaar talent wat nog onvoldoende herkend wordt en de mogelijkheid hoe dit toe te passen binnen in het bedrijf. Met 6 accountmanagers bedrijven werken we aan het netwerk van bedrijven waar wij projecten realiseren in de verschillende vormen van Pameijer Werkt.

Hoe motiveer je cliënten hiertoe, of wat maakt dat cliënten hier graag aan deelnemen?

Door het creëren van een laagdrempelig toegankelijk participatiepad kan iedere client zijn of haar pad kiezen. Door een netwerk te realiseren in verschillende branches proberen we vraag en ontwikkelingsgericht werkplekken te realiseren die aansluiten op de wens van de client.

Als client kun je tegelijkertijd op meerdere treden van het participatiepad participeren als basis voor een gezonde balans & ontwikkeling. Bij iedereen ligt de focus op het ontwikkelen en het behoud van talenten, om die vervolgens in te zetten in waardevol werk.

Te verwachten resultaten

Veel van onze cliënten hebben nog onvoldoende inzicht in hun talenten of hebben deze ervaringen onvoldoende meegemaakt. De waarde van werk is betekenis hebben, positieve gezondheid en een gevoel van eigenwaarde en erkenning voor je kwaliteiten en inzet. Leren en ontwikkelen doe je een leven lang. Om te participeren in de samenleving is ruimte nodig de benodigde vaardigheden eigen te maken en om gebeurtenissen uit het leven te verwerken en daarmee sterker of zelfredzamer te worden. Uit onderzoek blijkt dat de meeste cliënten vinden dat zij zelfstandiger kunnen werken en meer eigen verantwoordelijkheid hebben voor het werk dat zij nu doen in een werkproject. Ook hebben de meesten het gevoel nu meer bij de samenleving te horen. Cliënten ervaren meer plezier in het werk omdat zij zich verder hebben kunnen ontwikkelen en zij zich welkom en gewaardeerd voelen.

Waar vind ik meer informatie?

[Informatie pagina \(pameijer.nl\)](https://www.pameijer.nl/informatie)

Singelzicht: Werkboek Activering & Dagbesteding

Rob Knul - Senior Mentor Stichting Singelzicht

Doelgroep:

Cliënten in 24-uurs beschermd wonen tussen 17 en 23 jaar.

Wat houdt het in?

Het is een praktisch werkboek bedoeld om kwaliteiten van de cliënt in kaart te brengen alsmede de interesses. Met deze uitkomsten wordt er gezocht naar een passend potentieel beroep. Om de cliënt voor het sollicitatieproces klaar te stomen zit er sollicitatietraining in verwerkt. Tevens is er de mogelijkheid om een CV, motivatiebrief en meer praktische zaken op te stellen.

Wat is nodig om het op te zetten?

Het werkboek, eventuele achterliggende theorie (handleiding) en de aanschaf van het kwaliteitenspel/kwaliteitenspel plus.

Hoe motiveer je cliënten hiertoe, of wat maakt dat cliënten hier graag aan deelnemen?

Hen laten inzien dat het een kans is om meer over zichzelf te weten te komen op het gebied van dagbesteding. Ook houden ze er iets tastbaars aan over (CV, motivatiebrief, kwaliteiten in kaart).

Te verwachten resultaten

Gespreksstof met je cliënt over dagbesteding, zijn of haar kwaliteiten en interesses.

FASE 1: INTAKE/KENNISMAKING

STAP 1: KENNISMAKEN

STAP 2: GEGEVENS

FASE 2: KWALITEITEN

STAP 4: ONTDEKKEN

STAP 5: WERKWAARDEN

FASE 3: WERKNEMERSVAARDIGHEDEN

STAP 6: WERKNEMERSVAARDIGHEDEN - OPDRACHTEN

FASE 4: SOLLICITATIEVAARDIGHEDEN

STAP 7: CV UPDATEN

STAP 8: DE MOTIVATIEBRIEF

STAP 11: NETWERK KAART

STAP 9: SOLLICITATIEVAARDIGHEDEN

FASE 5: PROCES

STAP 10: PERSOONLIJK ONTWIKKEL PLAN

STAP 11: AFSPRAKEN MET JE WERKGEVER

FASE 6: EVALUATIE/AFSLUITING

STAP 12: EINDGESPREK

BILAGEN

LEERSTIJLEN TEST

WERKNEMERSVAARDIGHEDEN VOORBEELD

MOTIVATIEBRIEF VOORBEELD (LEEG)

VOORBEELD CV (LEEG)

Gerichte opdrachten zorgen voor inhoudelijke gesprekken m.b.t. werk, werknemersvaardigheden en bovengenoemde onderwerpen. Omdat je in een werkboek bezig bent is het ook vaak minder geforceerd dan enkel in gespreksvorm.

Waar vind ik meer informatie?

Voor meer informatie ben ik te bereiken op:
Rob Knul – 0631698988 – r.knul@singelzicht.nl

**WERKBOEK
ACTIVERING &
DAGBESTEDING**

“We zijn trots op het structureel toevoegen van expertise vanuit de activerend begeleider als vast onderdeel in de begeleidingsteams.”

“We zijn trots dat we cliënten die de opleiding tot ervaringsdeskundige hebben gedaan bij ons of andere organisaties in dienst zijn gekomen.”

“Ik ben trots op de resultaten die trajectcoaches behalen met cliënten: na veel zoeken, verkennen, een lange adem hebben en veel ondersteuning zijn een aantal cliënten aan een opleiding of een baan begonnen.”

Leger des Heils: Programma “Doe je mee”

Marjolijn van Gerven - Landelijk Programmamanager Focusplan Stichting Leger des Heils

Het Leger des Heils zet sport in voor de activering van jongeren. Het programma is oorspronkelijk gestart met als doel om de effecten van Corona – op lichamelijk, geestelijk of sociaal isolement – op te vangen en jongeren te activeren richting school en werk. Het programma is opgebouwd uit drie bouwstenen: het zo laagdrempelig mogelijk aanbieden van sport, het betrekken van jongeren in de ontwikkeling van het sportprogramma en het inzetten van sport als onderdeel van herstelgericht werken.

Doelgroep

Jongeren in de leeftijd t/m 27 jaar.

Wat houdt het in?

“Doe je mee” is een breed activeringsprogramma dat bestaat uit twee programmalijnen: 1. sport en bewegen (incl. positieve leefstijl) en 2. kunst en cultuur. Deelnemers kunnen meedoen ter ontspanning, om zich persoonlijk te ontwikkelen en/of gericht op het vergroten van kansen in het onderwijs en/of de arbeidsmarkt. Kern is dat we het programma laagdrempelig aanbieden op de woonvoorziening of vanuit de thuissituatie (als onderdeel van ons ambulante werk) met als doel om van daaruit te komen tot verdere verzelfstandiging.

Wat is nodig om het op te zetten?

Het programma “Doe je mee” is opgezet in samenspraak onze deelnemers. Juist dit laatste is ook het succes gebleken het opzetten van het programma: het geven van actieve inspraak in de ontwikkeling en realisatie van het programma. Dit draagt niet alleen bij aan actieve deelname maar ook aan het

gevoel van eigenaarschap. Wij sluiten ons in dat kader aan bij de strekking van de Participatielezing (Movisie 2023) door Femke Kaulingfreks “Geen participatie zonder ruimte voor eigen wijsheid”.

Het ontwikkelen van activeringsprogramma’s (m.n. voor jongeren) maakt geen onderdeel uit van onze reguliere zorg financiering op basis van de Jeugdwet, daarom hebben we als organisatie zelf projectsubsidie beschikbaar gesteld waarmee we de pilot hebben kunnen financieren.

Voor een duurzame inzet van het programma en de verbinding van het activeringsprogramma met de reguliere hulpverlening hebben we de functie van “activeringscoach” gecreëerd. De activeringscoach draagt, samen met een regionale coördinator, zorg voor een passend en duurzaam aanbod op de afdeling.

“Via sport kom ik op een andere manier met deelnemers in contact. Op kantoor zit er een tafel tussen en kunnen ze het gevoel krijgen: ik moet bij de juffrouw komen. Maar tijdens het kickboksen met een deelnemer moet je soms elkaars nek vastpakken en knietjes geven; normaal pak je elkaar niet zo vast, dus op zo’n moment komt toch een andere emotie los, soms tot tranen aan toe.

“Ik ben sterk!”, zei laatst een meisje met wie ik sportte. Dat zelfvertrouwen had ik haar via een gesprek niet kunnen geven.

- woonbegeleider

Hoe motiveer je cliënten hiertoe, of wat maakt dat cliënten hier graag aan deelnemen?

We bieden ons activeringsprogramma aan vanuit de gedachte dat deelname aan het programma onze deelnemers de kans biedt om de aandacht te richten op iets anders dan de (vaak vele) problemen in hun dagelijkse leven. Dat zij plezier te kunnen maken, kunnen ontspannen en tegelijkertijd de mogelijkheid hebben om een positief zelfbeeld en (nieuw) toekomstperspectief te ontwikkelen. Onze activeringscoaches bieden hierbij ondersteuning en begeleiding. Zij werken nauw samen met de persoonlijk begeleiders, professionele aanbieders van sport en kunst & cultuur en vrijwilligers.

We bieden het programma op- en in de buurt van de afdeling aan zodat de drempel om deel te nemen laag is, en deelgenomen kan worden in een voor hen een vertrouwde en veilige omgeving. We werken nauw samen met aanbieders van sport en kunst & cultuur in de wijk & stad zodat we onze deelnemers ook de stap kunnen maken naar reguliere (wijk) verenigingen.

Foto: clinic gegeven door een van onze sportcoaches Alviar (4e vlnr/ boven), samen met Mike (2e vlnr- boven) onze ervaringsdeskundige en Myrthe (2e rechts- onder), onze woonbegeleider.

“Ik kom uit een depressie van een paar jaar. Kickboksen helpt me weer ritme te vinden en positieve energie te ervaren. Ik heb weer wat om naar uit te kijken. Je geeft al je energie, om het vervolgens weer terug te krijgen.”

- deelnemer (23)

Te verwachten resultaten

Het activeringsprogramma “Doe je mee” draagt bij aan het creëren van een basis van een positieve en actieve leefstijl. Vanuit deze basis kan verder gewerkt worden aan/ of het voorkomen van verslavingsproblematiek, somatische problematiek en geestelijke gezondheidsproblematiek. Daarnaast draagt deelname bij aan een positief zelfbeeld en het (weer) kunnen ontwikkelen van een toekomst/ handelingsperspectief.

Doordat de activiteiten veelal in groepsverband worden aangeboden draagt het activeringsprogramma bij aan het opbouwen van sociale relaties en het doorbreken van sociaal isolement. Tot slot draagt een gezamenlijke deelname aan het activeringsprogramma (door deelnemer en persoonlijk begeleider) bij aan meer openheid en vertrouwen in de hulpverleningsrelatie, waardoor veelal ook op andere leefgebieden stappen gezet kunnen worden.

Waar vind ik meer informatie?

Meer informatie kan worden opgevraagd bij Marjolijn van Gerven:
marjolijn.van.gerven@legerdesheils.nl.

Noot: het programma “Doe je mee” is in de pilotfase specifiek opgezet voor jongeren en wordt op dit moment verbreed naar alle deelnemers van het Leger des Heils met aandacht voor leeftijd/ levensfase, woonsituatie en problematiek.

Fier: Van geweld naar een geweldige toekomst

Annemarie van Rijn - teamleider maatschappelijke participatie

Bij Fier geloven we dat het mogelijk is. We helpen jongeren en volwassenen weer opbloeien na een leven met geweld. Om hun plek in de maatschappij te vinden en hun dromen waar te maken. Fier brengt ze in beweging: van trauma naar toekomst.

Doelgroep

Jongeren en (jong) volwassenen die te maken hebben gehad met geweld in afhankelijkheidsrelaties

“Kan ik het wel? Houd ik het vol? Allemaal vragen die door me heen gingen toen mijn behandelaar van Fier voorstelde om in Blooming Bakery te gaan werken. Ik vond het spannend om daar te beginnen. Ik had een posttraumatische stressstoornis, kon niks meer, sprak niet met mensen, had nergens zin in.”

Dit is het verhaal van Marloes. Zesentwintig jaar en slachtoffer van ernstig seksueel geweld. Een jonge vrouw met zware trauma's, geen diploma's en geen enkel geloof in een 'normale' toekomst. Wat wij zien: een vrouw met levenskracht en potentie, net als alle andere cliënten bij Fier. Ooit moeten zij weer volledig participeren in de samenleving. Wat hebben ze daarvoor nodig?

- Een schooldiploma en werkervaring: onmisbaar om op eigen benen te staan in onze maatschappij
- Zelfvertrouwen; succeservaringen opdoen, laten zien wat je kunt en waardering krijgen
- Contact met de maatschappij; ontmoetingen met mensen buiten de opvangvoorzieningen, mensen zoals jij en ik

De leerbedrijven van Fier

We bieden traumabehandeling op een veilige plek en zetten daarnaast in op onderwijs, werkervaring, sport, gezonde vriendschappen en het ontdekken van interesses en talenten. Heel 'gewone' dingen, maar voor slachtoffers van geweld niet vanzelfsprekend.

Speciaal voor hen hebben we twee leerbedrijven opgericht, Blooming Bakery en het L.A.P. Atelier, waar ze in een veilige omgeving werkervaring opdoen en hun eigen talenten en interesses mogen ontdekken. Bij Blooming Bakery leren ze de fijne kneepjes van het vak patisserie en bij het L.A.P. Atelier maken ze duurzame stoffen vlaggenlijnen in een professioneel naaiatelier. De grootste les die ze er leren? Dat ze geweldig trots op zichzelf mogen zijn!

We staan met ons sociale ondernemingen voor een veilige en inspirerende leer-werkomgeving. In de praktijk komt het erop neer dat onze deelnemers worden begeleid door leermeesters en evenals extra ondersteund en gestimuleerd door betrokken vrijwilligers. Deze bieden niet alleen praktische hulp tijdens het bakken en het naaien, maar zijn ook echt een motivator voor de deelnemers. Ze helpen hen onder andere bij het opbouwen van zelfvertrouwen, met het lezen en begrijpen van de recepten, het gebruik van verschillende machines, het ontdekken van talenten en de Nederlandse taal. De deelnemers krijgen de kans om hun eigen kwaliteiten en potenties aan te boren en om succeservaringen op te doen. Met het werken in de sociale ondernemingen doen ze niet alleen onmisbare werkervaring op, maar overkomen ze hun angsten en bouwen aan hun zelfvertrouwen en sociale netwerk. Alles gericht op het bouwen aan toekomstperspectief.

Getraumatiseerde jongeren en volwassenen kampen met psychische problemen en gedragsproblematiek die het voor hen moeilijk maakt om werkervaring op te doen op een plek waar hier geen rekening mee wordt gehouden. Bij Blooming Bakery en het L.A.P. Atelier is er niet alleen kennis over waar de deelnemers tegenaan lopen, maar vooral begrip. Er ruimte om onderuit te gaan, en om vervolgens weer door te gaan. De lijnen met behandelaren zijn kort, en er wordt gewerkt aan leerdoelen die op iedere deelnemer persoonlijk worden afgestemd. Onze leermeesters en vrijwilligers begeleiden en stimuleren. Deelnemers werken aan hun eigen portfolio en krijgen zo inzicht in hun ontwikkeling en behaalde doelen. De expertise rond trauma's door geweld in een afhankelijkheidsrelatie is cruciaal in het weer rechtop zetten en vooruit helpen van slachtoffers.

“De leermeester was heel behulpzaam en zorgzaam. Dan deed ik in het begin iets niet goed en zei zij: ‘gooi maar weg en doe het gewoon nog een keer. Er is niks gebeurd, het is niet erg.’ Vroeger, als ik iets verkeerd deed of een glas brak, dan kreeg ik echt op mijn kop, heel erg op mijn kop. Toen ik hier kwam was ik zo bang en angstig dat ik steeds moest huilen. Want ik durfde eigenlijk niks. Nu ben ik rustiger en praat met mensen.”

Trauma – Trots - Toekomst

Fier werkt waardegedreven. Dit betekent dat we jongeren en (jong) volwassen vragen wat zij nodig hebben en niet (alleen) via vaststaande zorgpaden werken. Onze cliënten willen niet alleen van hun problemen af, maar willen ook aan hun toekomst werken. En dat gaat niet vanzelf omdat in de systeemwereld veel (beleids)regels zijn die – onbedoeld - de kansenongelijkheid alleen maar groter maken in plaats van kleiner. Het zijn regels die het moeilijk maken om een nieuwe start te maken. Daarom werken we niet alleen aan problemen maar vooral aan kansen. Fier helpt cliënten weer rechtop te gaan staan. Ons motto: Trauma - Trots - Toekomst.

Binnen Fier hebben we een unieke kans om de krachten van zorg, onderwijs en participatie te bundelen. Begeleiding, behandeling, scholing, werkervaring en participatie zijn complementair en versterken elkaar, waarbij de cliënt centraal staat. Een unieke kans dus om deze jongeren of (jong)volwassenen met een achterstand en afstand tot de maatschappij op eigen benen te leren staan, succes te laten ervaren en het geloof in zichzelf terug te laten winnen. Om dit te bewerkstelligen hebben we een werkmethode ontwikkeld, gebaseerd op de Theory of Change. Centraal hierin staan onze sociale ondernemingen, een veilige en leerzame werkomgeving. Hier doen deelnemers werknemersvaardigheden op, werken ze in een vertrouwde en stimulerende omgeving aan leerdoelen en kunnen ze het praktijkonderdeel van hun opleiding voltooien. De kracht van het Theory of Change model is het optimaliseren van de effecten van de sociale ondernemingen door zowel aanvullende als ondersteunende activiteiten.

Wat willen we bereiken?

Met Blooming Bakery en het L.A.P. Atelier bieden we slachtoffers van geweld in een afhankelijkheidsrelatie weer een toekomstperspectief. Ze krijgen de kans om, onder begeleiding van leermeesters, hun eigen kwaliteiten en potenties aan te boren en succeservaringen op te doen. Hierin bieden we drie verschillende vormen van een leer- werktraject aan:

Praktijkervaring – toeleiding naar gepaste opleiding op het hoogst haalbare niveau

Jongeren en (jong)volwassenen van Fier die (intern) onderwijs volgen en deelnemen om het verplichte praktijkdeel van hun mbo opleiding te voltooien. Zonder de mogelijkheid om dit deel van hun opleiding in een veilige omgeving te voltooien, zouden zij opnieuw studievertraging oplopen.

Op deze manier kunnen ze sneller naar een gepaste vervolgopleiding toe worden geleid of sneller een startkwalificatie halen. Deze deelnemers worden op de werkvloer door de leermeester begeleid en naast de werkvloer door een docent. Hierin werken we nauw samen met het onderwijs.

Leer-werkervaring - toeleiding naar werk of een gepaste opleiding

Jongeren en (jong)volwassenen die al over een diploma beschikken en klaar zijn om te gaan werken of een (vervolg)opleiding willen volgen, kunnen leer-werkervaring opdoen. Ze worden ondertussen begeleid naar duurzaam werk of een gepaste opleiding. Deze deelnemers worden op de werkvloer door de leermeester begeleid en naast de werkvloer door Randstad of YoungCapital.

Leer-werkervaring – dagbesteding

Jongeren en (jong)volwassenen die vanwege de context waarin ze zich bevinden niet direct kunnen worden toegeleid naar werk of een gepaste opleiding, kunnen leer-werkervaring opdoen om wel te werken aan hun persoonlijke ontwikkeling. Dit gaat veelal om slachtoffers mensenhandel die (nog) geen verblijfstatus in Nederland hebben en daardoor niet aan het werk/naar school kunnen. Ook spreken zij niet of nauwelijks de Nederlandse taal. Deze deelnemers worden op de werkvloer door de leermeester begeleid en door vrijwillige taalmaatjes extra begeleid in het leren van de taal. Tevens betreft het een groep die intensieve traumabehandeling ondergaat en in die periode (tijdelijk) deelneemt aan de ondernemingen.

Beoogde effecten

Voor de gehele doelgroep geldt dat bij binnenkomst de meesten over weinig werknemersvaardigheden beschikken, ze amper een netwerk hebben, geen of een verkeerd dagritme hebben, weinig zelfvertrouwen hebben en niet weten welke talenten en interesses ze hebben. Kortom, velen weten niet welke richting ze op willen en als ze dit wel weten, hoe ze er moeten komen. Ze hebben succeservaringen nodig om er achter te komen wat ze kunnen en willen en om het geloof in zichzelf terug te vinden. Want ze kunnen vaak veel meer dan ze zelf denken. Daarnaast spreekt een deel van de deelnemers niet of nauwelijks de Nederlandse taal. We zetten daarom in op de volgende effecten: Vergroten van zelfredzaamheid, vergroten van werknemersvaardigheden, communicatief zijn, kunnen samenwerken, motivatie tonen, kwalitatief werken en verantwoordelijkheid nemen. Maar ook: talenten & interesses ontdekken, dagritme creëren, een sollicitatiebrief en CV kunnen opstellen, zelfvertrouwen vergroten, (sociaal) netwerk vergroten en taalvaardigheid vergroten. Voor de gehele doelgroep geldt als overkoepeld effect het weer op eigen benen leren staan.

We weten uit onderzoek dat de cirkel van geweld doorbroken kan worden als vrouwen economisch zelfredzaam zijn. Dus juist voor slachtoffers van geweld is economische en sociale zelfredzaamheid van het grootste belang. Het hebben van werk is de grootste voorspeller voor het niet recidiveren. Het geeft structuur, sociale contacten en financiële onafhankelijkheid. De sociale ondernemingen bieden een springplank naar zelfredzaamheid die slachtoffers van geweld zo hard nodig hebben.

Waar vind ik meer informatie?

www.bloomingbakery.nl

www.lapatelier.nl

www.fier.nl

Impuls Academie: Krachtwerk

Dr. Irene Jonker- Hoofd Impuls Academie

Krachtwerk ondersteunt burgers en cliënten in hun zoektocht naar een goed leven. Een leven waarin zij meedoen, erbij horen, ertoe doen en zichzelf zijn. Wat is voor hen het meest belangrijk in hun leven? Wat wensen zij voor hun toekomst? Welke stappen zijn nodig om daar te komen, welke krachten en hulpbronnen helpen daarbij? Maar ook: welke problemen moeten dan aangepakt en welke steun of compensaties zijn nodig?

Doelgroep

De doelgroep van Krachtwerk bestaat uit uiteenlopende groepen mensen in achterstandssituaties die tijdelijk of langdurig de greep op hun bestaan kwijt zijn en sociaal uitgesloten zijn of dreigen dat te worden. Ook voor mensen met een tijdelijke onbalans tussen draaglast en draagkracht is Krachtwerk een geschikte methodiek.

Wat houdt het in?

Krachtwerk is een basismethodiek voor mensen die tijdelijk of langdurig de grip op hun leven zijn kwijtgeraakt. Hun eigen kracht en organiserend vermogen vormen het uitgangspunt op de weg naar herstel. Iedereen heeft het vermogen te herstellen, ook bij tegenslag. Krachtwerk helpt ervaringsdeskundigen en professionals te focussen op de krachten en mogelijkheden van cliënten. Zodat ze weer kunnen meedoen, erbij horen, ertoe doen en gewoon zichzelf kunnen zijn.

Wie voor Krachtwerk kiest, werkt altijd vanuit zes krachtprincipes. Dit vergroot de kans op positieve resultaten. Zeker als ook de teams en organisaties de krachtprincipes als leidraad nemen.

Een krachtgericht traject wordt zelden in keurige volgorde uitgevoerd, maar altijd volgens drie duidelijke accenten: focusbepaling, uitvoering en evaluatie. Na evaluatie volgt eventueel een vervolgetraject dat opnieuw begint met focusbepaling. Krachtwerk kan worden toegepast in kortdurende en langer durende trajecten.

Wat is er nodig?

Voor de implementatie van Krachtwerk zijn bij Impuls, Radboudumc diverse materialen beschikbaar, waaronder het methodiekboek Krachtwerk (Wolf, 2016). Die materialen ondersteunen professionals bij de uitvoering van krachtgerichte trajecten met cliënten. De basistraining is afgestemd op de doelgroep en de setting waarin professionals werken. Ter ondersteuning van hun eigen herstelproces bestaat er voor cliënten een werkboek, 'Op eigen kracht'.

Krachtwerk heeft handige instrumenten voor:

- Het inventariseren van krachten en hulpbronnen
- Het inventariseren van het sociale netwerk en van de VIP's in het leven van cliënten
- Het opstellen van een actieplan met doelen, acties en tussentijdse evaluaties

Betrokkenheid doelgroep

De doelgroep is bij de (door)ontwikkeling van Krachtwerk betrokken geweest. Zo is in het begin met behulp van de concept mapping techniek bijvoorbeeld aan vrouwen in de vrouwenopvang gevraagd wat zij beschouwden als bij hun situatie goed aansluitende begeleiding (Jansen e.a., 2009; Jonker e.a., 2014). De resultaten zijn bij de uitwerking van Krachtwerk gebruikt. Bij de toepassing van Krachtwerk bij nieuwe doelgroepen worden vrijwel standaard cliënten en ook professionals geraadpleegd. Zoals bij de toepassing van Krachtwerk bij Exodus, de opvang voor ex-gedetineerden. Ook professionals is in werkgroepen naar hun mening gevraagd. De informatie werd verzameld met het oog op bredere toepassing van Krachtwerk in het sociale domein, in veelal kortdurende trajecten.

Resultaten

Krachtwerk ondersteunt het eigen proces van herstel van mensen in de richting van een door henzelf gewenste kwaliteit van leven waarbij zij, net als iedere burger, in de samenleving mogen meedoen, erbij horen, ertoe doen en mogen zijn wie ze zijn. Krachtwerk is een zeer complete, goed onderbouwde methodiek, ontwikkeld vanuit Impuls Werkplaats, een samenwerkingsverband van zorg- en welzijnsorganisaties en gemeentes. Op krachten- en empowerment gebaseerde methodieken, zoals Krachtwerk, zijn effectief gebleken.

Waar vind ik meer informatie?

Impuls Academie via (024) 361 88 26 of impulsacademie.elg@radboudumc.nl

Impuls - Onderzoekscentrum maatschappelijke zorg maakt deel uit van Radboudumc Nijmegen. Krachtwerk is een gedeponerd woordmerk en is intellectueel eigendom van Stichting Katholieke Universiteit, in het bijzonder van het Radboudumc. Bron: Wolf J. (2016) Krachtwerk.

IPS bij Lister: Het allerliefste wil ik gewoon werken. Dat kan!

Therese Venema - Adviseur Werk, Lister

Iedereen doet graag iets waardoor je je gewaardeerd voelt. Ook mensen die te maken hebben met een psychische kwetsbaarheid. Voor veel mensen is het hebben van een betaalde baan een grote wens, maar zeker niet vanzelfsprekend. Werk kan bovendien een belangrijk onderdeel zijn van het herstelproces.

Doelgroep

Mensen met een ernstige psychische aandoening die in behandeling zijn of begeleiding krijgen van een ggz-(behandel)team en een werk- of opleidingswens hebben. Zowel mensen die beschermd wonen als mensen die ambulante ondersteuning krijgen.

Wat houdt het in

Individuele Plaatsing en Steun (IPS) is een wetenschappelijk bewezen re-integratiemethode om mensen met een psychische kwetsbaarheid te ondersteunen bij het vinden én behouden van werk. IPS kan ook ingezet worden als men een wens heeft om (weer) een studie te volgen. IPS is ontwikkeld in de Verenigde Staten en wordt inmiddels in Nederland door ruim 30 instellingen aangeboden.

Een IPS traject duurt twee of drie jaar. Een IPS-trajectbegeleider gaat met de werkzoekende aan de slag om werk te vinden, geeft coaching op de werkplek en blijft ook betrokken als iemand van baan wil of moet wisselen. Die langdurige begeleiding zorgt ervoor dat ervaringen worden meegenomen in het vinden van een baan die steeds beter past.

IPS werkt met acht principes:

- 1 Regulier werk of opleiding is het doel
- 2 Niemand wordt uitgesloten
- 3 Integratie van toeleiding naar werk of opleiding en zorg
- 4 Voorkeur van werkzoekende staat voorop
- 5 Ondersteuning rond werk en inkomen
- 6 Snel zoeken, snel plaatsen
- 7 Baan(kans)ontwikkeling
- 8 Blijvende ondersteuning

Bron: www.werkenmetips.nl

Wat is nodig om het op te zetten

Het werken met IPS bij Lister is stapsgewijs begonnen. In 2017 is gestart met het opleiden van de eerste IPS-trajectbegeleiders via Phrenos. Voorafgaand zijn er intern gesprekken gevoerd om draagvlak te creëren om met deze methodiek aan de slag te gaan. De Adviseur Werk, tevens IPS coördinator, heeft kennis opgedaan bij andere GGZ-instellingen. De trajectbegeleiders die al bij Lister werkzaam waren hebben de IPS training gevolgd, bestaande uit 7 trainingdagen en individuele coaching. Zij hebben presentaties gegeven aan de begeleidingsteams om ook daar draagvlak te creëren. IPS kan een spannende methodiek zijn en het is belangrijk dat alle betrokkenen de stap durven zetten. Wekelijks komen de IPS-trajectbegeleiders bij elkaar voor supervisie. Door de jaren heen is de trajectbegeleiders groep uitgebreid en daarmee ook het aantal IPS geschoolde trajectbegeleiders. Het delen van succesverhalen heeft bijgedragen aan meer bekendheid van IPS en draagvlak. Ook het hebben van een stuurgroep draagt bij om management en Raad van bestuur te betrekken bij implementatie, doelstelling en visie.

Uit onderzoek blijkt dat hoe nauwkeuriger de methodiek wordt uitgevoerd, hoe groter het succes. Nadat er een nulmeting is gedaan door Kenniscentrum Phrenos bij de start, voeren zij eens per twee jaar een modeltrouw meting uit. Een goede modeltrouwscore is nodig om gefinancierde IPS trajecten voor het UWV en Gemeenten uit te kunnen voeren. In het begin financierde Lister de IPS trajecten vanuit de zorgindicatie. Al snel is er ingezet op samenwerking met het UWV en later ook gemeenten om trajecten gefinancierd te krijgen, en daarmee ook geborgd. Bijvoorbeeld voor mensen die uit zorg gingen maar nog wel in een IPS traject zaten.

Kortom, naast de vereisten vanuit de methodiek is volgens Lister nodig:

- Draagvlak in de gehele organisatie
- Delen van succesverhalen
- Lef en enthousiasme

Hoe motiveer je cliënten hiertoe, of wat maakt dat cliënten hier graag aan deelnemen

Een deel van de cliënten hoeft niet gemotiveerd te worden, zij zijn dat al. Bijvoorbeeld mensen die een sterke werkwens hebben, maar door begeleiders of mensen in hun netwerk voorheen niet werden gesteund in die wens vanwege hun achtergrond of gezondheid. IPS sluit niemand uit en geeft handvatten om samen aan de slag te gaan. Wat verder motiveert om deel te nemen is de snelheid waarmee aan de slag wordt gegaan, men wordt serieus genomen in zijn/haar wens, de nauwe en langdurige begeleiding. Mensen voelen zich gesteund in alle fase van de zoektocht en het werken. Het is belangrijk dat er draagvlak en geloof is in de potentie van de cliënt en de methodiek, bij de mensen die om de cliënt heen staan. Dat motiveert cliënten ook om verder te durven dromen dan bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of dagbesteding. Daarnaast werkt het delen van succesverhalen.

Te verwachten resultaten

Uit diverse internationale onderzoeken is gebleken dat IPS succesvoller is dan andere arbeidsbegeleiding voor het vinden van regulier werk. In Nederland ligt het percentage op 44% in een IPS traject, versus 25% uit de controlegroep. Bij Lister zien we sinds 2018 een sterke stijging in het percentage van cliënten die een baan of opleiding vinden tijdens hun IPS traject. Oplopend van 34% naar zelfs 65% in 2021. 16% van de IPS cliënten vond in 2021 een opleiding en 49% een betaalde baan. Een opbrengst van een IPS traject kan ook zijn dat iemand vanuit deze ervaringen een keuze maakt om een ander activeringsdoel na te streven.

Waar vind ik meer informatie

De website 'werken met IPS' van kenniscentrum Phrenos geeft veel informatie over de methodiek, onderzoek, resultaten, praktijkvoorbeeld en meer.

www.werkenmetips.nl

LEVANTO groep: Level-UP

Sylvie Degens - Coördinator Informele Zorg LevantoGroep Vrijwilligers

Doelgroep

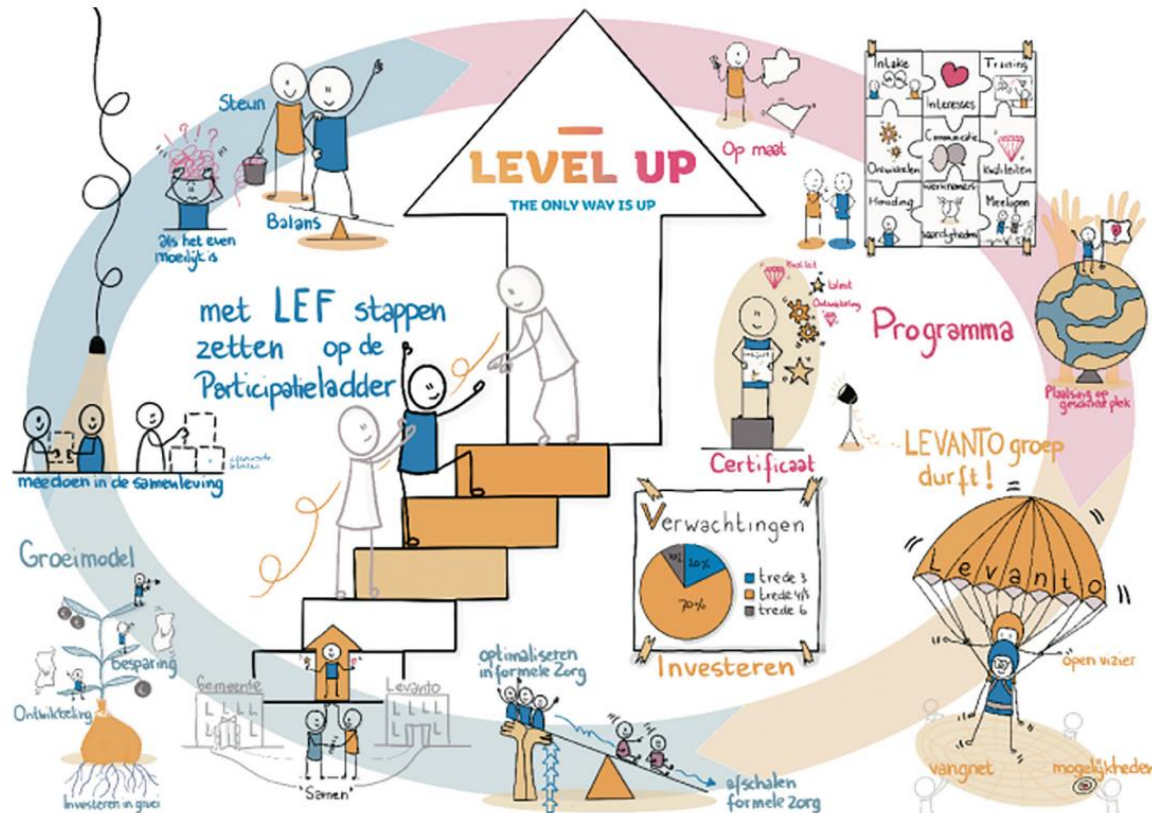
Mensen die de dagbesteding zijn ontgroeid off vrijwilligerswerk willen doen, maar daarbij een steuntje in de rug nodig hebben

Wat houdt het in?

Er is steeds meer vraag naar vrijwilligers die voldoende tijd en ruimte hebben. LEVANTOgroep Vrijwilligers biedt hiervoor een speciaal traject aan. Dit traject is meer dan een dagbestedingsproject. Het is een traject waarin de vrijwilliger steun en begeleiding krijgt in het ontwikkelen van onder andere communicatie- en sociale vaardigheden. Ze krijgen de mogelijkheid om de eigen kwaliteiten en talenten te ontdekken, te ontwikkelen en duurzaam in te zetten als vrijwilliger. Bij LEVANTOgroep Vrijwilligers denken we dat ze door zinvol bezig te zijn een positief effect hebt op de hele maatschappij. Dat willen we nog meer mensen laten ervaren, door met tijd, geduld en kennis nieuwe vrijwilligers in hun kracht te zetten. Theorie- en praktijklessen bereiden de deelnemers voor op het doen van vrijwilligerswerk binnen zorg en welzijn. Aan het eind van het traject krijg ze een certificaat en helpen we een passende vrijwilligersplek te vinden.

Wat is nodig om het op te zetten

Onze Level-UP training bestaat uit 6 bijeenkomsten. Daarbij richten we ons op het ontdekken van de interesses, draagkracht en belastbaarheid. Ook leren we vaardigheden aan om de kwaliteiten van e deelnemers duurzaam in te zetten voor zichzelf en anderen. Tot slotte gaan we aan de slag met het ontwikkelen van werknemers-, communicatie- en sociale vaardigheden. Dit met het doel om vrijwilliger te worden. Na de training volgt er een proefperiode van 6 maanden binnen één of meerdere LEVANTOgroep locaties of bij een andere organisatie. Tijdens deze proefperiode bieden we persoonlijke begeleiding.

Hoe motiveer je cliënten hiertoe, of wat maakt dat cliënten hier graag aan deelnemen?

Deelnemers kunnen hier aan zichzelf werken, een nieuwe uitdaging aangaan, zich verder ontwikkelen en krijgen de kans anderen te helpen en zinvol bezig te zijn.

Te verwachten resultaten

- Mensen helpen om een passende vrijwilligersplek te vinden voor langere tijd
- Nieuwe vrijwilligers het gevoel geven zinvol bezig te zijn
- Nieuwe vrijwilligers een stevige basis aanbieden, die een opstap is om door te groeien naar een gewone vrijwilligersplek

In de laatste twee jaar zijn er 6 cursussen gestart met gemiddeld 6 deelnemers. We zitten natuurlijk nog in een beginfase maar krijgen wel steeds meer gemeenten enthousiast om mee te doen. Afgelopen jaar hebben we ook de 2e prijs gehaald bij de CZ Zorgprijs. Met dit bedrag hebben we weer een mooie groep kunnen draaien.

Waar vind ik meer informatie?

Bel dan naar 088 - 707 7600 en vraag naar Cindy Custers, afdelingscoördinator LEVANTOgroep Vrijwilligers. Of stuur een e-mail naar vrijwilligerswerk@levantogroep.nl. W

*“We zijn trots dat op diverse plekken cliënten
aan het werk zijn, geïntegreerd in de
instelling. Ook hebben cliënten hier een vaste
betaalde baan aangeboden gekregen; we
werken hand in hand aan een sterke
toekomst.”*

De Nieuwe Toekomst: een succesvolle interventie voor vrouwen met huiselijk geweld ervaringen

Vera Vermeulen - Adviseur Innovatie & Ontwikkeling Blijf Groep

Huiselijk geweld is een omvangrijk probleem. Niet alleen omdat het jaarlijks aantal slachtoffers hoog is, maar ook omdat de impact op de slachtoffers enorm is. De Nieuwe Toekomst is de enige interventie in Nederland die zich specifiek richt op participatie en perspectief op economische zelfstandigheid voor vrouwen die te maken hebben gehad met huiselijk geweld.

Doelgroep

Vrouwen die huiselijk geweld hebben meegemaakt, geen eigen inkomen hebben, voldoende Nederlands spreken en vooral gemotiveerd zijn.

Wat houdt het in?

De Nieuwe Toekomst is een methodiek die vrouwen stimuleert de regie over hun eigen leven te nemen en economisch zelfstandig te worden. Het uiteindelijke doel is een stap dichterbij sociale en economische zelfstandigheid te komen. De beste bescherming tegen (terugval in een situatie van) huiselijk geweld is immers onafhankelijkheid. En dit komt ook ten goede aan het welzijn van hun kinderen. De interventie bestaat uit een groepstraining van 10 bijeenkomsten, gevolgd door een periode van persoonlijke coaching. Deze coach (een getrainde vrijwilligster) begeleidt 1 vrouw 9 maanden bij het bereiken van haar doelen. Na een traject van 12 maanden zijn deelnemers in staat om controle te nemen over hun leven en hebben zij perspectief op economische zelfstandigheid of hebben zij al een betaalde baan.

*“Ik heb geleerd om ergens voor te gaan.
Je moet doelen stellen en daar in kleine stapjes naar toe gaan.”
- deelnemster-*

Wat is nodig om het op te zetten?

De Nieuwe Toekomst is een integrale aanpak die de schakel vormt tussen hulpverlening, emancipatie én toeleiding naar opleiding en/of werk. Het biedt deze doelgroep door de genderspecifieke aanpak meer kansen richting arbeidsparticipatie dan de reguliere re-integratietrajecten. Dat lukt door deze groep, die vaak een grote afstand heeft tot de arbeidsmarkt, in een veilige omgeving een groepstraining te bieden in combinatie met persoonlijke begeleiding op maat van deskundige vrijwilligers. In Almere gebeurt dit alles in nauwe samenwerking met Stichting 180, de lokale vrouwenopvang en vrouwenorganisaties. Voor de gemeente betekent dit meer doen met hetzelfde budget, aanboren van nieuwe groepen vrijwilligers en een plus-programma voor de deelnemers. Gemeenten kunnen hiermee efficiënt investeren in preventie huiselijk geweld en economische zelfstandigheid voor vrouwen.

Uitvoeringsorganisaties van De Nieuwe Toekomst worden ondersteund door Stichting 180 die op landelijk niveau de coördinatie voert over de interventie en garant staat voor de kwaliteitsborging van de methodiek. Zo is er een landelijk gecoördineerd trainingsaanbod voor trainers en coaches en worden jaarlijks meerdere workshops aangeboden aan projectcoördinatoren en trainers. Stichting 180 meet samen met uitvoeringsorganisaties de resultaten van De Nieuwe Toekomst in de Zelfredzaamheid Matrix en houdt deze landelijk bij. Ook doorontwikkeling van de interventie is geborgd bij Stichting 180, evenals het bieden van ondersteuning aan uitvoerders bij de implementatie en het vinden van duurzame financiering. Het Oranje Fonds en ING Nederland fonds ondersteunen De Nieuwe Toekomst.

*“Ik durf nu een volgende stap te nemen in mijn leven.”
- deelnemster*

Motivatie deelnemers

Vrouwen met huiselijk geweldervaringen komen niet snel naar een gemeentelijk arbeidstraject toe of ze komen wel, maar houden zich er stil en haken af. De peer-support waarop De Nieuwe Toekomst gestoeld is trekt hen over de streep.

Na deelname aan De Nieuwe Toekomst zijn deelnemers in staat om controle te nemen over hun eigen leven en hebben zij perspectief op economische zelfstandigheid of ze hebben zelfs al een baan.

Behaalde resultaten

De resultaten die tot nu toe met De Nieuwe Toekomst zijn behaald zijn veelbelovend. Uit evaluaties blijkt een grote tevredenheid over de training en coaching onder zowel deelnemers als coaches. De deelnemers voelen zich voor het eerst begrepen en veilig in een groep met gelijkgestemden. Het succes zit in de genderspecifieke aanpak, de combinatie van training in groepsverband én begeleiding door een professioneel getrainde vrijwillige coach met focus op zelfredzaamheid en coaching in plaats van hulpverlening. Veel deelnemers beginnen na De Nieuwe Toekomst aan een opleiding, vrijwilligerswerk of vinden een betaalde baan.

De interventie De Nieuwe Toekomst is erkend als Goed onderbouwd door de onafhankelijke Erkeningscommissie Maatschappelijke ondersteuning, participatie en veiligheid en opgenomen in de Databank Effectieve Sociale interventies van Movisie. Door Atria wordt een effectonderzoek uitgevoerd. De bevindingen worden gebruikt voor de verdere ontwikkeling van De Nieuwe Toekomst met als doel een zo hoog mogelijke effectiviteit te bereiken met de inzet van deze interventie

“Werk biedt mij veiligheid. Mijn werk is een plek waar ik mij een normaal mens voel, waar ik erbij hoor. Ik ben daar weg van de zorgen thuis.”

-deelnemer-

Waar vind ik meer informatie?

Bent u geïnteresseerd in De Nieuwe Toekomst en wilt u meer weten over de toepassing van de interventie in uw gemeente of uw organisatie of wilt u coach worden? Neem dan contact op met Stichting 180 telefoon: 088-8800300 mail: info@180.nl Meer informatie vindt u ook op de website van 180: <https://180.nl/interventie-de-nieuwe-toekomst/>

Sterk Huis: Sterker voor de Toekomst

Karliën van Eijck - Projectleider Sterker voor de Toekomst Sterk Huis

Sterk Huis ziet een opleiding en werk als cruciale voorwaarden voor een veilig en zelfstandig leven. Wij bieden onze cliënten de mogelijkheid om tijdens een hulpverleningstraject zich voor te bereiden op een toekomst na hulpverlening. Dit doen we door te werken aan zelfvertrouwen, economische zelfredzaamheid, arbeids- en sociale vaardigheden, een eigen netwerk opbouwen en eigen verantwoordelijkheid. Ook richten we ons op het opdoen van werkervaring en het vinden van een opleiding en werk.

Doelgroep

Het project “Sterker voor de Toekomst” is er voor alle cliënten van Sterk Huis, ongeacht de hulpvorm. Om de kans op terugval te verkleinen, biedt het project ook mogelijkheden voor ex-clieënten die een zorgtraject afgesloten hebben, uiteraard in nauwe afstemming met de gemeente c.q. uitkeringsorganisatie. Sterk Huis wil ook een rol van betekenis gaan vervullen in het voorkomen dat mannen, vrouwen en jongeren (specialistische) hulp nodig hebben.

“Ik heb een andere kant van mezelf ontdekt, me leren ontwikkelen en heb weer zelfvertrouwen”

Wat houdt het in?

Zelfredzaamheid, duurzaamheid, veerkracht en “erbij horen, meedoen” zijn onlosmakelijk verbonden aan het hebben van een toekomstperspectief. Het in een vroegtijdig stadium na aankomst in Sterk Huis starten of hervatten van scholing en werken (al dan niet betaald) draagt hieraan bij. Een zelfstandig inkomen, een baan of studie verkleint de kans op terugval na afloop van de begeleiding of behandeling in Sterk Huis en betekent een groei op de participatieladder: dit wordt dan ook uitgedragen vanaf de start van het traject.

Ook bij uitval op school (jeugd) en wachttijd tot de start van bijvoorbeeld het schooljaar (MAAT-clieënten) wordt actief gekeken wat mogelijk is ter overbrugging om te voorkomen dat cliënten thuis komen zitten en er problemen ontstaan of de problemen alleen maar groter worden.

Door Leren en Werken een plaats te geven binnen de organisatie worden de toekomstperspectieven van cliënten versterkt. Al tijdens het intakegesprek wordt verteld hoe belangrijk scholing en werk zijn, en wat er verwacht wordt van de mensen die binnen Sterk Huis verblijven. Tijdens de intake wordt de school en werkervaring in beeld gebracht. Door het direct te bespreken en vast te leggen in het cliëntplan, is het vanaf de start van de begeleiding/behandeling voor de cliënt helder dat Daginvulling (Leren en/of Werken) aandacht heeft. Leren en werken is een vanzelfsprekende rode draad in het werken met cliënten binnen Sterk Huis.

De cliënt maakt zelf het leerwerkplan (A4) en een talentescan. Het hebben van een dag-invulling (Leren en/of Werken) is een voorwaarde om binnen Sterk Huis ondersteund te kunnen worden. Door de cliënt, gedragswetenschapper, ambulante hulpverlener en leerwerkcoach wordt gezamenlijk bepaald wanneer er gestart kan worden met de dag-invulling. Uitgangspunt daarbij is wel dat de cliënt na maximaal 2 weken start met de realisatie van de gemaakte afspraken in het leerwerkplan.

Uitgangspunt is ook dat de cliënt zo veel als mogelijk zelfstandig de randvoorwaarden organiseert, zoals het op orde brengen en houden van financiën en het aanvragen van kinderopvangtoeslag, studiefinanciering, startersbeurzen, etc. Mocht dat niet haalbaar zijn dan ondersteunt de ambulante hulpverlener de cliënt hierin.

Er wordt gewerkt met twee leerwerkcoaches (Sterk Huis). Zij richten zich op het z.s.m. terugkeren naar de school van herkomst of het hervatten van werk. Als dat niet aan de orde is, richten zij zich op toeleiding naar een andere vorm van scholing of werk. Zo normaal mogelijk, met zo min mogelijk aanpassingen maar indien nodig wel met ondersteuning van of in afstemming met de ambulante hulpverlener. De leerwerkcoaches begeleiden cliënten bij zowel interne als externe werkervaringsplaatsen. Als cliënten werkzaam zijn op interne werkervaringsplaatsen worden deze ook begeleid door pedagogisch medewerkers van het project.

*“Ik heb hier geleerd om weer vrienden te maken en ben weer gewend aan een normaal leven”
- Queeny, 15 jaar*

Er zijn werkervaringsplaatsen in de koffiebar, catering en de winkel van Sterk Huis. De ambitie voor de nabije toekomst is dat er werkervaringsplaatsen op de werkvloer van Sterk Huis gerealiseerd worden. Er wordt hierbij steeds gekeken naar wat mogelijk en passend is, voor zowel de cliënt als de medewerker van Sterk Huis. Er is begeleiding op maat, in samenspraak met de ondersteunende afdelingen en/of diensten.

Wat is er nodig om het op te zetten?

- Het verkrijgen van commitment van alle medewerkers
- Uitbreiding van werkervaringsplaatsen intern en extern
- Uitbreiding van kinderopvang
- Er is een houding vanuit professionals nodig dat het niet meer vrijblijvend is voor cliënten om een dag-invulling te hebben, maar de visie van Sterk Huis. Professionals van Sterk Huis stimuleren en motiveren cliënten om z.s.m na start verblijf, te starten met leren, werken of zinvolle dag-invulling
- Financiële (liefst structurele) dekking voor het project

Motivatie deelnemers

Middels de werkervaringsplaatsen kan de cliënt basis-arbeidsvaardigheden en competenties aanleren. Daarmee wordt de drempel naar het functioneren in de samenleving verlaagd en de kans op doorstroming naar een regulier werk-/leertraject, regulier werk of vrijwilligerswerk vergroot.

Tevens is er vijf ochtenden in de week een intern kortdurend scholingsprogramma voor de cliënt die vanwege veiligheid dan wel andere omstandigheden nog geen regulier scholingstraject kan volgen. Streven is om het reguliere onderwijs zo snel mogelijk te hervatten. Het kortdurend scholingsprogramma kan bestaan uit: huiswerkbegeleiding, begeleiding bij zelfstudie, taal-coaching, CV maken, sollicitatietrainingen en deelname taalmaatjes. Ook deze activiteiten legt de cliënt vast in het leerwerkplan.

Wat zijn de opbrengsten?

Voor de cliënten:

Er is voor alle cliënten binnen Sterk Huis z.s.m. maar uiterlijk binnen 2 weken aandacht voor dag-invulling. Middels gesprekken, rapportage en het opstellen van een leerwerkplan. Het streven is dat het resultaat van deze gesprekken, het leerwerkplan er voor zorgt dat de cliënt zich gezien en gehoord voelt en merkt dat Sterk Huis oprecht geïnteresseerd is en dat het dossier niet leidend hoeft te zijn. Tevens is er voor cliënten vanuit MAAT en jeugdzorg een passend antwoord op hun vragen omtrent dag-invulling.

Voor de organisatie:

Sterk Huis staat zowel intern als extern bekend om de visie en uitgangspunten m.b.t Leren, Werken en Dag-invulling. De visie en werkwijze van het Project “Sterker voor de Toekomst” is geïmplementeerd en ingebed binnen Sterk Huis.

Waar vind ik meer informatie?

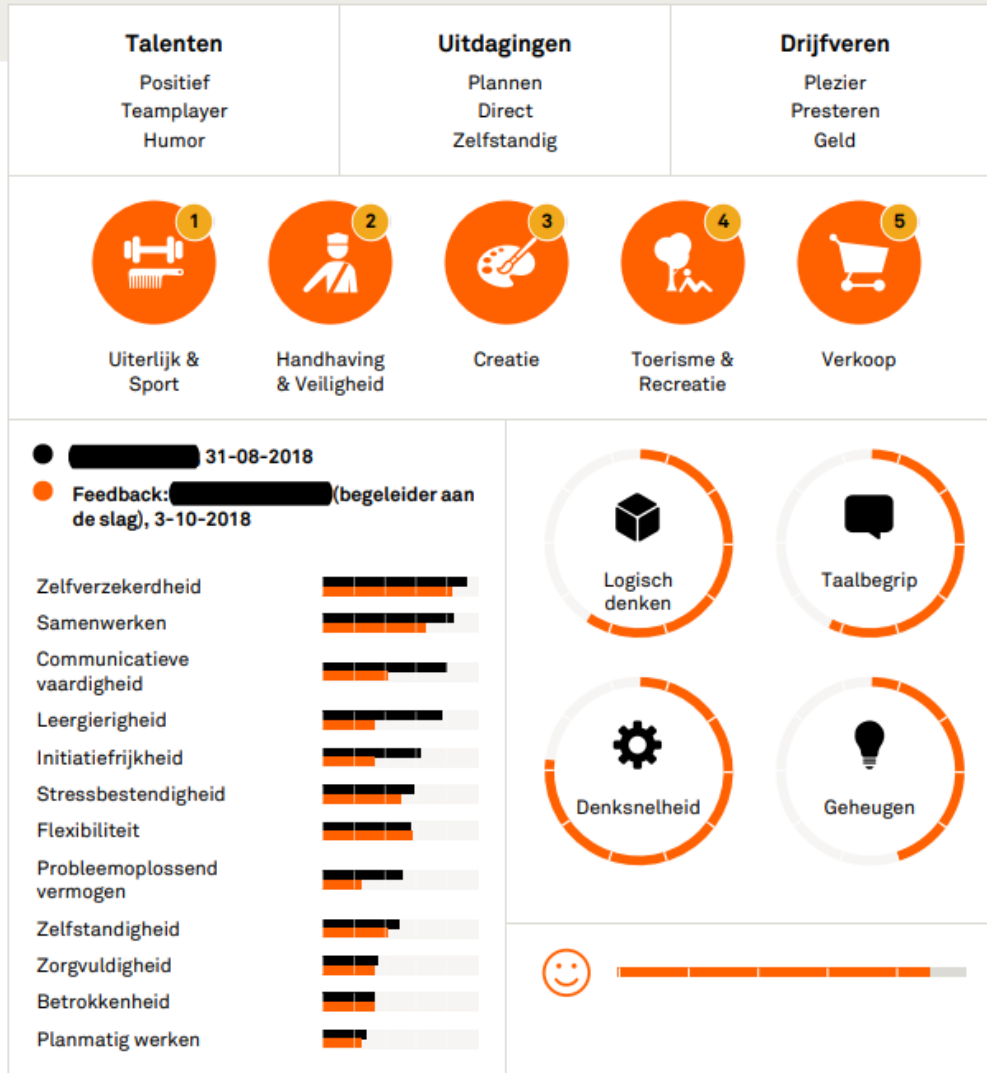
Op de website [Sterker voor de toekomst - Sterk Huis](#)

Volgende pagina: Voorbeeld Talentpaspoort Sterk Huis

Talentpaspoort

31 augustus 2018

20180830-001

Aan het gebruik van Restart Talentscan of het resultaat in de vorm van Talentpaspoort kunnen geen rechten worden ontleend. USG Restart is niet aansprakelijk voor gebruik, verwerking en/of verspreiding of openbaarmaking van het Talentpaspoort. Op het gebruik zijn de Bijzondere Voorwaarden Restart Talentscan en de Algemene Voorwaarden van USG Restart B.V. van toepassing.

Steunend Relationeel Handelen werkt!

Jacquelin Zents - Hoofdopleider SRH / Manager opleidingen RINO Groep

Steunend Relationeel Handelen draagt bij aan de kwaliteit van leven. Kwaliteit van leven ontstaat door te participeren, een betekenisvolle plek te hebben met betekenisvolle activiteiten en mensen om je heen.

Doelgroep

Het betreft de groep cliënten die ondersteuning nodig hebben bij het werken aan het identificeren en uitvoeren van behoeften en wensen, in het bijzonder mensen die te maken hebben met ontwrichtende ervaringen, psychische aandoeningen, verslaving of dakloosheid en het daarmee gepaard gaande risico op sociale uitsluiting.

Wat houdt het in?

Steunend Relationeel Handelen (SRH) ondersteunt mensen die psychische en sociale kwetsbaarheid ervaren bij het realiseren van persoonlijk en maatschappelijk herstel en daarmee de kwaliteit van hun leven verbeteren. SRH werkt vanuit drie theoretische kaders: presentiebenadering, herstelondersteunende zorg en empowerment (Wilken & Den Hollander, 1999, 2005; Den Hollander & Wilken, 2011; Wilken & Den Hollander, 2012). SRH is toepasbaar binnen allerlei settingen en doelgroepen, bijvoorbeeld: Jongeren en gezinnen, Verstandelijke Gehandicapten Zorg, Forensische Zorg, de Thuiszorg en de Geestelijke Gezondheidszorg*.

De methodiek heeft zich doorontwikkeld vanuit wetenschappelijke studies: de integrale rehabilitatiebenadering, de presentietheorie, positieve psychologie, sociale inclusie, empowerment, ervaringsdeskundigheid en studies naar herstel. De uitkomst is dat het accent nog meer op de relatie is komen te liggen.

*“De app helpt mij om met een client gericht te werken en samen te komen tot keuzes.”
Medewerker RIBW AVV*

Dit wordt binnen SRH vorm gegeven door de vier kernhandelingen ‘verbinden, verstaan, verzekeren en versterken’ en met de methodische cyclus.

De SRH-App kan ondersteunen bij het werken met SRH.

SRH is met de cliënt op zoek gaan naar wat zijn wensen en behoeften zijn. Het samen zoeken naar alle krachten en mogelijke bronnen die hij heeft en kan gebruiken bij het werken aan het realiseren van zijn wensen en behoeften. Binnen SRH worden dit de ‘ik heb’ (kwaliteiten en omgeving zoals bijvoorbeeld naastbetrokkenen), ‘ik ben’ (identiteit), ‘ik weet’ (ervaringskennis), ‘ik kan’ (vaardigheden) en ‘ik wil’ (wensen en behoeften) krachten genoemd. Een hulpmiddel dat hierbij ingezet kan worden is het Persoonlijk Krachtenprofiel. In het Persoonlijk Krachtenprofiel worden de krachten en mogelijkheden verzameld. Andere vormen waarmee dit gedaan kan worden is bijvoorbeeld door het maken van een moodboard. Belangrijk is dat de cliënt ervaart of gaat ervaren hoe hij al zijn krachten en mogelijke bronnen kan gebruiken.

**RINO
GROEP**

Persoonlijk Krachtenprofiel	Naam:
	Persoonlijk begeleider:

Huidige mogelijkheden	Wensen en ambities	Vroeger mogelijkheden en ervaringen
Wonen		
Werken		
Leren-Opleiding		
Vrije tijd		
Welzijn en Gezondheid		

*RINO groep- Steunend Rationeel Handelen
Persoonlijk Krachtprofiel – versie februari 2023*

RINO GROEP		
Huidige mogelijkheden	Wensen en ambities	Vroeger mogelijkheden en ervaringen
Zorg voor mezelf en anderen		
Relaties		
Veiligheid		
Welke wensen zijn voor mij het belangrijkste?		

Toelichting

Het SRH heeft ten doel u te ondersteunen bij een zinvol leven. Zingeving loopt als een rode draad door het hele profiel heen Zingeving kan ontleend worden aan bijvoorbeeld zinvolle activiteiten en sociale relaties. Ook de plek waar u woont en leeft kan betekenisvol voor u zijn.

In het profiel ziet u een aantal levensdomeinen zoals wonen, werken, leren en vrijetijdsbesteding. Daarnaast gaat het om wat voor u belangrijk is rond gezondheid en welzijn, zorg, relaties en veiligheid. Niet alle domeinen zijn waarschijnlijk voor u van belang.

Loop eerst alle domeinen door en bekijk of en hoe belangrijk dit domein voor u is. Als u wensen of behoeften heeft op een bepaald gebied, dan betekent dit dat dit gebied voor u van belang is. Als u wensen heeft, dan betekent dit dat u wilt dat de kwaliteit van uw leven verbetert. Kortom, werken aan deze wensen is voor u zinvol.

Vanuit het Persoonlijk Krachtenprofiel kan de cliënt met de begeleider stappen gaan bedenken om toe te werken naar de wens en dit kunnen zij verder concretiseren met het Persoonlijk Plan. Stappen zijn zo groot of klein als nodig is. De waarde schuilt in om stil te staan bij de stappen die gezet zijn, deze als successen te bespreken en daardoor nog meer krachten en mogelijkheden te verzamelen.

Persoonlijk Plan		Naam:		
© J.P. Wilken en D. den Hollander (2010; 2015)		Datum:		
Wat ik wil bereiken (doel):				
Waarom dit voor mij belangrijk is:				
Deel 1: acties				
Wat ik doe	Wat anderen doen	Wanneer ik dit doel bereikt wil hebben	Datum waarop ik dit bereikt heb	Aantekeningen
1.				
2.				
3.				
Deel 2: doorlopende activiteiten				

Mogelijk kan de cliënt (nog) niet aan de gang gaan met zijn herstel- en ontwikkelingsproces. In dat geval zal de begeleider inzetten op het versterken van de omgeving; om deze zo in te richten dat meer kwaliteit van leven ervaren wordt. Tijdens dit proces werkt de begeleider indien mogelijk altijd samen met de naastbetrokkenen van de cliënt.

Wat is nodig om het op te zetten?

Van de hulpverlener vraagt het met name om lef. Lef om met de cliënt de relatie aan te gaan, samen op pad te gaan en de creativiteit om ruimte te creëren in de samenleving (kwartiermaken). Dit zodat iedereen op zijn eigen manier blijvend kan participeren in de samenleving.

Op organisatieniveau vraagt het dat je als organisatie kiest om te werken met SRH. De ervaring die wij hebben is dat SRH echt werkt als je het op alle lagen van de organisatie implementeert. Hiervoor nemen we als uitgangspunt de implementatiepiramide.

'SRH is pas echt geborgd als het onderdeel wordt van je organisatiecultuur, in samenwerking met cliënten en collega's.'

Medewerkster Maatschappelijke opvang Traverse.

Belangrijk is dat medewerkers binnen organisaties op maat geschoold worden en dat er een borgingsplan ontwikkeld wordt. In dit plan is er aandacht voor beleidsontwikkeling en het blijvend inspireren en ontwikkelen van medewerkers met ondersteuning van SRH coaches. Bij het borgingsplan kan de RINO-Groep meedenken en adviseren.

Een organisatie kan er ook voor kiezen om SRH coaches en docenten op te leiden en kan daarmee een licentie aangaan met de RINO Groep. Zij staat voor kwaliteit en biedt daarom coaches en docenten bij- en nascholing aan.

Hoe motiveer je cliënten hiertoe, of wat maakt dat cliënten hier graag aan deelnemen.

Bij SRH gaan we de verbinding aan met de cliënt om zo samen met hem te ontdekken wat belangrijk en zingevend is voor hem is. Vanuit deze energie geven we het begeleidingstraject vorm.

Joke van den Bosch heeft ervaren dat SRH werkt. Doordat een hulpverlener (docent SRH) stukjes van zijn “mens-zijn” met haar kon delen kon ze leren hoe ze haar ruimte in kon vullen als mens. Van overleven naar leven bewegen. Hij ging samen met haar op zoek naar krachten: *“eerst wist ik écht niet dat ik die had! Wat dan? Hoe dan? Hij heeft veel geduld met me gehad: uiteindelijk kreeg ik door hoe het werkte en kon ik idd mijn krachten gaan ontdekken, benoemen en “ermee aan de slag gaan”.*

Samen Bewust worden van betekenisgeving, waarden en dat het een zoektocht mocht zijn zonder te weten. Professionele nabijheid in plaats van professionele afstand, dit alles heeft me geholpen om doelen te behalen die ik van tevoren nooit had kunnen bedenken! Ik ging binnen no time met grote stappen vooruit! Ik had een ruim 20-jarige zoektocht achter de rug, steeds weer op zoek om een stap verder te komen in mijn herstelproces, totdat ik eindelijk bij hem terechtkwam”.

Joke van den Bosch is hersteldocent en coach SRH. Ook heeft ze haar eigen praktijk (Dogreflection.)

Steunend Relationeel Handelen is in maart 2023 door de Erkeningscommissie Maatschappelijke ondersteuning, participatie en veiligheid opnieuw erkend als Goed onderbouwd (na vijf jaar worden beoordeelde interventies opnieuw beoordeeld). Er zijn meerdere evaluatieonderzoeken naar SRH gedaan. Daaruit blijkt dat SRH professionals handvatten, instrumenten en een kader geeft die het mogelijk maken beter te communiceren en doelgericht samen te werken met de cliënt en met collega's (Pols et al., 2001, Den Hollander & Zewuster, 2005, Dankers & Wilken, 2007).

Toepassing van het SRH zorgt voor afname van de zorgintensiteit en toename van zelfredzaamheid van de cliënt. Dit draagt bij aan het ervaren van meer kwaliteit van leven, een uitkomst van herstel (Bitter, N. A. (2018). Rehabilitation and recovery of people with severe mental health problems living in sheltered and supported housing facilities).

Cliënten ervaren de benadering van professionals die werken volgens het SRH als respectvol, positief en ondersteunend. Professionals sloten goed aan bij de persoon, bij de wensen en behoeftes die op dat moment belangrijk waren in het herstelproces, spraken hen aan op hun mogelijkheden en leerden hen om te gaan met belemmeringen (Wilken, 2010).

'Ik ervaar mijn werk als waardevoller, nu ik beter stil sta bij wat het verhaal en de behoefte is van de cliënt en vandaaruit werk ik'.

Medewerker RIBW Kwintes

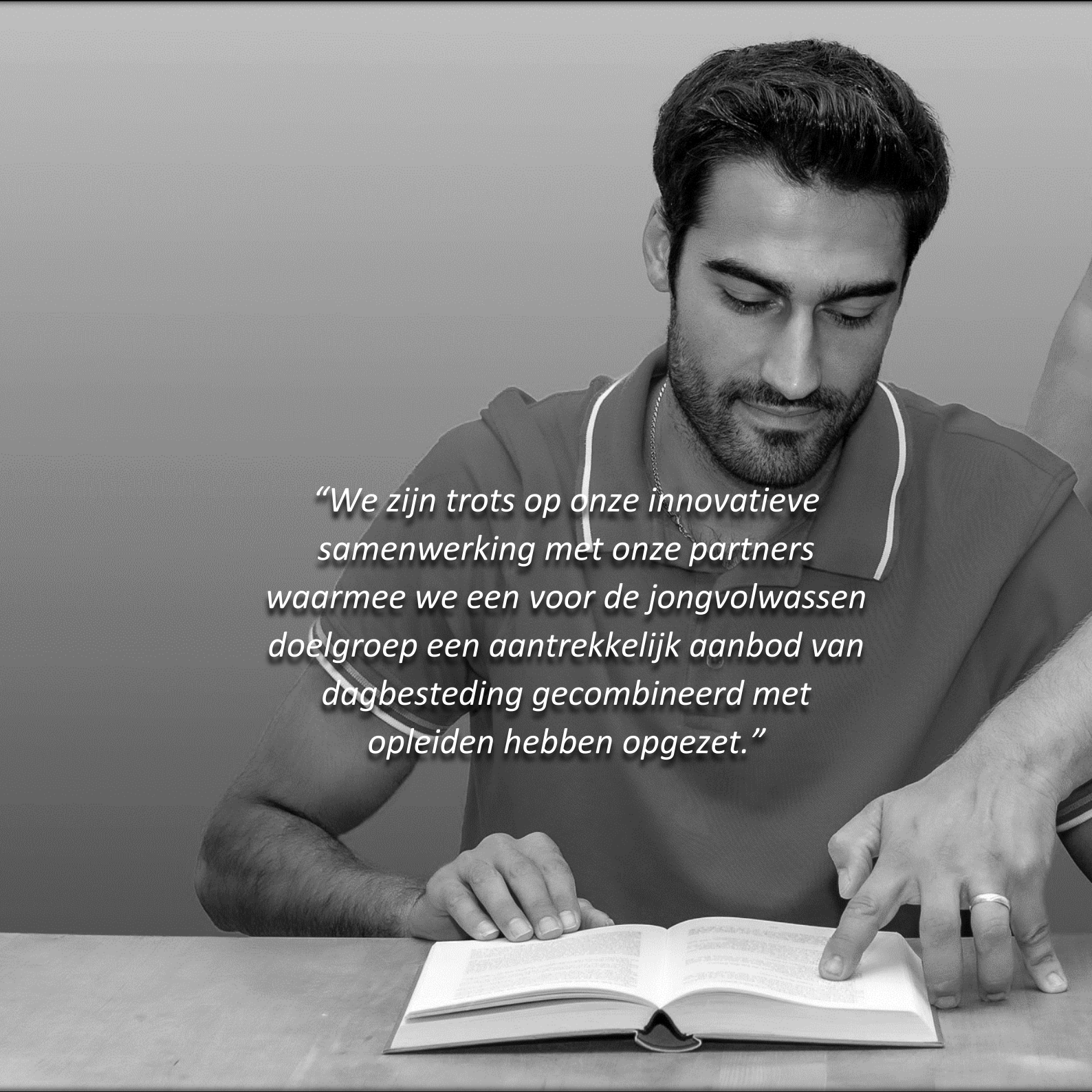
Waar vind ik meer informatie?

Meer informatie is te vinden op de website van Movisie, op de website van de RINO Groep en in het Handboek SRH, o.a. het hoofdstuk: Werken Werkt. Daarin staat informatie over het inzetten van het Individuele Traject Begeleiding; een SRH traject toegespitst op het kiezen, verkrijgen en behouden van werk, studie of een vrijetijdsactiviteit. Via onderstaande QR-code om je op de link naar de SRH-App.

Voor meer informatie over het aanbod van de RINO Groep kan contact opgenomen worden met Jacquelin Zents; hoofdopleider Steunend Relationeel Handelen voor de RINO Groep.

*SRH wordt toegepast binnen verschillende organisaties, o.a. binnen (GGZ), RIBW Groep Overijssel, RIBW AVV, Fonteyenburg en Kwintes (RIBW); Dimence Groep, Lentis, Mediant, Pro Persona, Rivierduinen, Parousie en Emergis (GGZ); Onder de Linden, Amarant en ORO (VGZ); Ontmoeting en Traverse (maatschappelijke opvang), Care4kidz, Parlan, Avezeer en Mondriaan (jeugdzorg); Labyrint (GGZ zorg en werk); HenriëllaZorg (thuiszorg en begeleiding); Rooyse Wissel (forensisch).

“We zijn trots op onze innovatieve samenwerking met onze partners waarmee we een voor de jongvolwassen doelgroep een aantrekkelijk aanbod van dagbesteding gecombineerd met opleiden hebben opgezet.”